

že jde o trestní čin dolosní, nebylo lze sdíleti náhled zmateční stížnosti, že cena, převyšující zákonem určený obnos, jest čistě objektivním předpokladem skutkové podstaty, přece dal by se předpoklad ten vyloučiti z úmyslu pachatelova jen tenkrát, kdyby bylo zjištěno, že pokládal cenu předmětů přenášných za nižší, že by, kdyby byl znal pravou jich cenu přes 500 K, byl upustil od úmyslu svého, vejce nedovoleně přes hranice přenést. Není-li tomu tak, přenášel-li vejce v koši se nalézající tak, jak byly, bez ohledu na jich cenu, pak právě pojal in eventum každou jich cenu do svého úmyslu a je trestně zodpovědným za cenu, kterou vejce skutečně měla. Bylo tudíž obžalované v tomto případě uznati vinnými p ř e č i n e m podloudnictví.

Čís. 237.

Předražování. Při posuzování, zda požadovaná cena jest přemrštěnou, jest vzíti v úvahu též pokles valuty v mezidobí mezi koupí předmětu potřeby a dalším prodejem jeho po drahné době, třeba šlo o obchody v tuzemsku.

(Rozh. ze dne 20. července 1920, Kr I 312/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa R. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 19. března 1920, kterým byl uznán vinným přečinem dle § 20 č. 2 b) cís. nař. z 24. března 1917 č. 131 ř. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc témuž soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem lichevního soudu při krajském soudě v Plzni ze dne 19. března 1920 byl obžalovaný Josef R. uznán vinným přečinem dle § 20 čis. 2 b) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. z., spáchaným tím, že v červnu neb červenci 1919, využívaje mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, žádal, pokud se týče, poskytnouti si dal za předmět potřeby, totiž rámovou pilu cenu zřejmě přemrštěnou, při čemž docílený neoprávněný zisk převyšuje 2000 K. Dle skutkového děje, zjištěného lichevním soudem, zakoupil pilu tu dne 5. prosince 1916 u firmy Leopold Sch. za cenu 10.800 K, kterou tehdy také firmě vyplatil. Firma dohotovila pilu teprve v polovici roku 1919, obžalovaný však, který ji v roce 1916 byl objednal pro mlýn a pilu svých rodičů v předpokladu, že obé po rodičích převezme, byl nucen pilu prodati, poněvadž otec jeho, poraniv se na prstě a schromnuv na nohu, musil mlýn prodati. Pilu prodal obžalovaný Jakubu B-ovi za 19.500 K. Nálezací soud započel mu k dobru mimo kupní cenu 10.800 K odměnu dvěma zřízencům firmy Sch., by pila zhotovena byla z dobrého materiálu, po 500 K = 1000 K a ztrátu úroků (6 proc.) za tři léta z obou těchto obnosů, celkem z 11.800 K = 2124 K, tedy celkem 13.924 K a prohlásil výtěžek ve výši 5576 K za výdělek zřejmě přemrštěný. Důsledkem toho lichevní soud, ač to v důvodech rozhodovacích výslovně není vytčeno, uznal, že i cena 19.500 K, kterou ob-

žalovaný za pilu požadoval, resp. si poskytnouti dal, je cenou zřejmě přemrštěnou, jak vychází na jevo z výroku rozsudkového. Po stránce subjektivní odůvodňuje lichevní soud výrok odsuzující poukazem na to, že 5576 K, rovnajících se 40 proc. z investovaného kapitálu, docílil obžalovaný beze vší námahy a takřka obratem ruky a že by ho nebyl za normálních poměrů a při poctivém obchodě nikdy mohl vydělati. Nalézací soud dovozuje, že obžalovaný využil stoupání mezd a cen materiálu, které mělo za následek, že v době prodeje stála pila podobná již 25.000 K. Obžalovaný sám nepřistoupil prý na žádost firmy Sch. o 20procentní přírážku, ač musil vědět, že firma následkem změněných poměrů nemůže pilu dodatí beze ztráty, naopak ale prodal ji za 19.500 K, když se byl před tím u jiných závodů o běžné tehdy ceně rámových pil informoval. O hlavní námitce obžalovaného, že valuta koruny od prosince 1916 do června neb července 1919 klesla tak, že pilu prodal vlastně se škodou, uvádí lichevní soud, že by byla na místě jen tehdy, kdyby byl pilu objednal u firmy cizozemské nebo kdyby se byla měla kupní cena platit v cizí valutě. Výrok nalézacího soudu je právně mylný a zmateční stížnost uplatňující důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř., neprávem vytýká v tom směru rozsudku porušení zákona. Především není bez významu ta okolnost, že obžalovaný koupil pilu původně pro svou vlastní potřebu a že ji prodal jen proto, že byl k tomu nucen změnou poměrů. Na váhu padá však i další rozsudkem zjištěná skutečnost, že totiž obžalovaný k prodeji pily přikročil a cenu prodejní určil po té, když se byl u jiných závodů informoval o běžné tehdy ceně rámových pil. Jak rozsudek zjišťuje, stála pila taková v době prodeje již 25.000 K. Samy o sobě by ani tyto okolnosti ještě nestačily k tomu, by u obžalovaného bylo možno vyloučiti úmysl, opatřiti si prodejem pily zisk nepřiměřený. Než nesluší přehlédnouti okolnost, nade vše závažnou, že totiž od doby, kdy obžalovaný byl pilu za 10.800 K koupil, do chvíle, kdy ji za 19.500 K prodal, uplynula doba asi půl třetího roku. Za tohoto mezičasu se poměry značně změnily zejména potud, že, jak správně zdůrazňuje zmateční stížnost, obžalovaný jen nominelně obdržel za pilu o 5576 K více, a třeba zvláště zkoumati, zda ve skutečnosti dostalo se mu za ni více než kolik sám byl při koupi její zaplatil. Rozhodnou je tu zajisté nikoli ciferná výše jednoho a druhého obnosu, nýbrž směnná hodnota, platební síla obojího množství peněz. Dle tvrzení zmateční stížnosti byla kupní cena koruny v roce 1919 šestkrát menší než v roce 1916. Rozsudek zjišťuje, že výtěžek obžalovaného rovná se 40 proc. investovaného kapitálu a výpočet ten je přibližně správný. Je sice téměř nepochybné, že směnná hodnota peněz od prosince 1916 do června až července 1919 poklesla při nejmenším o těchto 40 proc., pravděpodobně o mnohem více. Nalézací soud však, vycházející z mylného názoru, jakoby pokles valuty měl význam jen při obchodech, uzavřených s cizinou nebo tehdy, má-li kupní cena býti placena v cizí valutě, ač, jak s dostatek známo, účinky poklesu valuty toho kterého státu na trhu mezinárodním jeví se ve způsobě stoupnutí cen i v jeho obchodě tuzemském, nepovažoval za nutné zjistiti, jaký byl vzájemný poměr směnné hodnoty peněz, zejména koruny v území, o něž jde, v prosinci 1916 na straně jedné, v červnu a v červenci 1919 pak na straně druhé.